

**Ορισμός:**

Οι δευτερεύουσες εναντιωματικές προτάσεις εκφράζουν αντίθεση, εναντίωση προς το νόημα της (κύριας) πρότασης που προσδιορίζουν. Δέχονται άρνηση **μή**.

Παρατήρηση:

Συχνά στην κύρια πρόταση υπάρχουν οι αντιθετικοί σύνδεσμοι ή λέξεις: **καίπερ, αλλά, όμως, ἀλλ' όμως, ἀλλά και, ἀλλ' οὖν.**

π.χ. *Εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖς ὅμως.* (μτφρ. Αν και δε βλέπεις, σκέφτεσαι όμως).

**A. Εισαγωγή - Εκφορά****Οι εναντιωματικές προτάσεις εισάγονται με τους εναντιωματικούς συνδέσμους:**

α. **εἰ καὶ** (= αν και, μολονότι, ενώ) και εκφέρονται με **Οριστική ή ευκτική**. Δηλώνουν εναντίωση προς κάτι που θεωρείται **πραγματικό και βέβαιο**.

π.χ. Φήσουσί με σοφὸν εἶναι, *εἰ καὶ οὐκ εἰμί.* (μτφρ. Ισχυρίζονται ότι είμαι σοφός αν και δεν είμαι).

*Εἰ καὶ μὴ δεινὸς πρὸς ταῦτα πέφυκα,* βοηθήσω τῷ πατρὶ καὶ ἑμαυτῷ. (μτφρ. Αν και δεν είμαι ικανός από τη φύση μου γ'αυτά, θα βοηθήσω τον πατέρα και τον εαυτό μου).

β. **ἐὰν καὶ, ἄν καὶ, ἤν καὶ** (= αν και, μολονότι, ενώ) και εκφέρονται με **Υποτακτική**.

π.χ. *Ἐὰν καὶ μὴ βούλωνται,* πάντες αἰσχύνονται μὴ πράττειν τὰ δίκαια. (μτφρ. Αν και δε θέλουν, ὅλοι ντρέπονται να μη κάνουν τα δίκαια).

Πάντες οὖν ἄνθρωποι, ὅταν ἀναγκασθῶσιν, *ἐὰν καὶ μὴ βούλωνται* παντὶ πολέμουσι. (μτφρ. Ὅλοι οι ἄνθρωποι, ὅταν αναγκαστούν, αν και δε θέλουν, πολεμοῦν ἐνάντια στον καθένα).

Παρατηρήσεις:

1. Όταν μετά από τους συνδέσμους «εἰ», «ἐάν», «ἄν», «ἤν» ακολουθεί ο «καὶ», **δεν έχουμε πάντα εναντιωματική πρόταση, αλλά:**

- Ο «καὶ» μπορεί να λειτουργεί ως **προσθετικός ή μεταβατικός** σύνδεσμος και όχι ως εναντιωματικός.

π.χ. Τόδε δὲ διανοηθῶμεν, *εἰ καὶ* σοὶ συνδοκεῖ. (μτφρ. Ας εξετάσουμε κι αυτό, αν δηλαδή και εσύ σκέφτεσαι το ίδιο).

- Ο «καὶ» μπορεί να λειτουργεί ως **συμπλεκτικός** σύνδεσμος που συνδέει μεταξύ τους προτάσεις που εισάγονται με το «εἰ» (πλάγιες ερωτηματικές, αιτιολογικές), ή με τα «ἐάν», «ἄν», «ἤν» (υποθετικές).

π.χ. Εἰ τούτων μὴ ἀμελήσομεν **καὶ** εἰ τοῖς συμμάχοις βοηθήσομεν οὐδὲν δεινὸν συμβήσεται. (μτφρ. Αν δεν αδιαφορήσουμε γ' αυτά και αν βοηθήσουμε τους συμμάχους, τίποτα κακό δε θα συμβεί).

2. Οι δευτερεύουσες εναντιωματικές προτάσεις εκφέρονται με τις εγκλίσεις των υποθετικών προτάσεων και σχηματίζουν όλα τα είδη των υποθετικών λόγων.

**B. Συντακτικός ρόλος**

Η εναντιωματική πρόταση λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της εναντίωσης στο ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτάται.

π.χ. *Εἰ καὶ ἔχομεν χρήματα,* ὅμως οὐκ εὐτυχοῦμεν. (μτφρ. Αν και έχουμε χρήματα, όμως δεν ευτυχοῦμε).

**Παραχωρητικές προτάσεις****Ορισμός:**

Οι δευτερεύουσες παραχωρητικές προτάσεις εκφράζουν παραχώρηση προς το νόημα της (κύριας) πρότασης που προσδιορίζουν. Δέχονται άρνηση **μή**.

## A. Εισαγωγή

### Εισάγονται με τους παραχωρητικούς συνδέσμους:

α) **καὶ εἰ, κεί, καὶ ἄν, κἄν, καὶ ἔάν, καὶ ἦν**, (ἀκόμη κι αν, ἔστω κι αν, κι αν ἀκόμα), ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ καταφατικὴ πρόταση.

π.χ. Ὡστ' ἐλπίζω **καὶ εἴ** τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς διακείμενος, μεταμελήσειν αὐτῷ... (μτφρ. Επομένως ἐλπίζω ὅτι, και αν ἀκόμα συμβαίνει να φέρεται κάποιος σε ἐμένα ἀσχημα ἢ (εχθρικά), θα ἀλλάξει γνώμη)

π.χ. Ἴσως δὲ καὶ αὐθις ἀναγκασθησόμεθα πολεμεῖν ἐκείνῳ, **κἄν νῦν μὴ ἐθέλωμεν**. (μτφρ. Ἴσως και πάλι θα ἀναγκαστούμε να πολεμήσουμε ἐναντία σε ἐκείνον, ἀκόμα κι αν τώρα δεν θέλουμε).

β) **οὐδ' εἰ, μὴδ' εἰ, οὐδ' ἔάν, μὴδ' ἔάν, οὐδ' ἄν, μὴδ' ἄν, οὐδ' ἦν, μὴδ' ἦν** (= οὔτε κι αν), ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἀρνητικὴ πρόταση και δηλώνουν παραχώρηση πρὸς κάτι υποθετικὸ ἢ ἀπίθανο.

π.χ. **Μὴδ' ἄν** εὐορκεῖν μέλλης, μὴδένα θεῶν ὁμόσης. (μτφρ. Οὔτε κι αν πρόκειται να τηρήσεις τον ὄρκο σου, μην ορκισθεῖς σε κανέναν ἀπὸ τους θεούς).

π.χ. **Οὐδ' εἰ** πάντες ἔλθοιεν Πέρσαι, πλήθει οὐχ ὑπερβαλοίμεθ' ἄν τοὺς πολεμίους. (μτφρ. Ἀκόμη και αν ἐρθουν ὅλοι οι Πέρσες, δεν θα μπορέσουμε να ξεπεράσουμε τους ἐχθροὺς στο πλήθος).

## B. Εκφορά

### Οι παραχωρητικές προτάσεις εκφέρονται με:

α) **Οριστικὴ ἢ ευκτικὴ**, ὅταν εἰσάγονται με το **καὶ εἰ, κεί, οὐδ' εἰ, μὴδ' εἰ**:

*Οὐδ' εἴ* με ἐκέλευες ταῦτα ποιεῖν, ἠδέως ἄν ταῦτα ἐποίουν. (μτφρ. Ἀκόμα κι αν με διέταζες να κάνω αὐτά, ευχαρίστως θα τα ἔκανα).

β) **Υποτακτικὴ**, ὅταν εἰσάγονται με τα **καὶ ἔάν, καὶ ἄν, κἄν, καὶ ἦν, οὐδ' ἔάν, μὴδ' ἔάν, οὐδ' ἄν, μὴδ' ἄν, οὐδ' ἦν, μὴδ' ἦν**:

*Καὶ ἄν* οἱ πολέμοιοι τὸ ναυτικὸν ἡμῶν **κρατήσωσι**, κρατήσομεν αὐτῶν. (μτφρ. Ἀκόμα κι αν οι ἐχθροὶ νικήσουν το ναυτικὸ μας, θα τους νικήσουμε).

### Παρατήρηση:

Οι δευτερεύουσες παραχωρητικές προτάσεις εκφέρονται με τις ἐγκλίσεις των υποθετικῶν προτάσεων και σχηματίζουν ὅλα τα εἶδη των υποθετικῶν λόγων.

## Γ. Συντακτικὸς ρόλος

Ἡ παραχωρητικὴ πρόταση μπορεῖ να λειτουργεῖ ὡς ἐπιρρηματικὸς προσδιορισμὸς της παραχώρησης στο ρῆμα της πρότασης, ἀπὸ την οποία ἐξαρτάται.

π.χ. Ἀνὴρ πονηρὸς δυστυχεῖ, κἄν εὐτυχεῖ (μτφρ. Ο πονηρὸς ἄνθρωπος εἶναι δυστυχισμένος, ἀκόμη κι αν ευτυχεῖ).